

Albin Redžić
Maja Redžić
Ana-Marija Povedić

PRIVITAK ORGANIZACIJSKIM OBLICIMA RADA U KINEZILOŠKOJ NASTAVI PRAVOVREMENIM UOČAVANJEM, POSEBNIM POTICANJEM I POMAGANJEM VESPA-STUDENATA POMORSTVA

1. UVOD

Znatna većina studenata pomorstva prihvaća sve organizacijske oblike rada u kineziološkoj nastavi. Ponaša se u skladu s akademskim kodeksom ponašanja (1., 2., 3., 4.) uz prihvaćanja aktivnog učenja i kritičkog mišljenja u visokoškolskoj nastavi u svrhu namicanja znanja za tržište rada, ali i zadovoljavanja svojih interesa. Pojedine studente koji pričaju kontinuirano na nastavi, poput ose zuje, svrstali smo u skupinu vespa-studenata (tal. vespa znači osa). Više slobodnog kretanja svakako ne smije biti razlog za stvaranje nediscipline, neposluha i situacija koje dovode do konflikta (Vrbnjak, Videmšek i Štihec, 2012). U pozadini svakog ponašanja postoji neka potreba, ili više njih, koja se na taj način zadovoljava, no nisu sve jednako prioritetne (Barić, 2012).

Treba napomenuti kako određenom broju studenata Pomorski fakultet u Rijeci nije bio primarni izbor, iz čega se može zaključiti da nije riječ o najboljim studentima, odnosno da studenti nisu dovoljno motivirani za studij na odabranom studijskom smjeru (7).

Nemotiviranost dijela studenata u vezi je s nemogućnosti zapošljavanja nakon srednjoškolske osposobljenosti, što rezultira odustajanjem od studija. Takve individue mogu za svoj osobni poligon za izživljavanje pokušavati zloupotrebjavati odvijanje organizacijskih oblika rada nastavnika, najčešće za vrijeme zimskoga, 1. semestra nastave.

2. PROBLEM

Cilj je rada pravovremeno uočiti, posebno poticati i pomagati vespa-studente koji uznemiruju druge studente i nastavnika za vrijeme nastave te ih poticati k uklanjanju nedopuštenih oblika ponašanja u organizacijskim oblicima rada u samoj nastavi.

Za postizanje potrebnog reda važnija su umijeća djelotvornog poučavanja nego nastavnikov odnos prema učeničkom neposluhu (Piršl E., 2013).

Prilagođavanjem nastavniku i studentu 21. stoljeća u revidiranoj Bloomovoj taksonomiji Anderson i dr., 2001. godine, kognitivnu domenu učenja (znanja) proširili su uključivanjem afektivne (stavovi) i psihomotorne domene učenja (vještine): imenice koje su označavale razine zamijenili su glagolima, proširili su sintezu na stvaranje, promijenili redoslijed najviše dvije razine (Tutek, 2012).

Nastavnik treba stvarati zdravu radnu atmosferu ulažući sve svoje sposobnosti, znanja i dostignuća u svrhu poticanja svih više motiviranih, srednje motiviranih, manje motiviranih i nemotiviranih studenata za rad u jednoj tipičnoj skupini.

Tražanjem predstavnika studenata i upozorenjem nastavnika o učestalom ometanju nastave upravitelj Visoke škole za sigurnost u Zagrebu prof. dr. sc. Kacian N. dao je Naputak o postupanju u slučaju ometanja nastave (10) po kojem je nastavnik dužan opomenuti studenta i upozoriti ga da se pridržava reda i ne ometa nastavu, a ako se ometanje nastavi nastavnik je dužan zatražiti od studenta da se predstavi imenom i prezimenom. Ukoliko se ometanje nastavi ili se student odbije predstaviti, nastavnik treba studenta zamoliti da napusti predavaonicu te ako student ne želi napustiti predavaonicu, nastavnik treba zatražiti podršku predstavnika studenata i svih studenata u dvorani. Ako student usprkos tome ne napusti dvoranu ili nastavnik nema odgovarajuću podršku, da bi se izbjegli mogući konflikti nastavnik treba prekinuti nastavu, napustiti predavaonicu i o svemu pismeno izvijestiti dekana. Takvo remećenje reda primjereno se sankcionira jer se smatra namjernim onemogućavanjem održavanja nastave.

Nažalost pojave neprimjerenog ponašanja česte su, ali ne želi svaki nastavnik javno iznijeti što je doživio, navodi Perković D. (Šestan Kučić, 2013). Dobro organiziran nastavni sat u sprezi s odnosom utemeljenim na uzajamnom poštovanju i razumijevanju svest će učenički neposluh na najmanju moguću mjeru (Kyriacou C., 1995).

Zdrava radna atmosfera moguća je ako nastavnik vedro, ležerno, neprekidno poštuje povjerene studente, zna odlučiti o početku i završetku studentske aktivnosti, izuzetno kvalitetno zna o nastavnoj temi, poštuje organizacijski nadzor, pravedno i uspješno rješava studentski neposluh, a studenti prihvate nastavnika kao osobu koja ima pravo upravljati studentskim ponašanjem u svrhu stjecanja novih znanja i kompetencija. Ona ostaje samo u izuzetno motiviranog aplikativnog kineziologa koji voli svoj posao, zna i u situacijama, kada u nastavi glavnu ulogu pokušava izvesti natprosječno inteligentna, mudra i manje odgojena osoba: vespa-student. Upravo kvalitetna komunikacija s vespa-studentom određuje buduću zdravu radnu atmosferu u nastavi.

Studenti su višekratno upoznati na raznolike načine s pravilima fakultetskog reda (tablica 1) Posebno su upoznati sa svim bitnim člancima na prvom, uvodnom satu nastave Tjelesne i zdravstvene kulture.

Tablica 1. Važeći pravilnici za studente pomorstva Sveučilišta u Rijeci Pomorskog fakulteta u Rijeci u akademskoj 2012/2013. godini

PROPISI I DOKUMENTI I ZNAČAJNIJI ČLANCI I TOČKE U SVEZI PONAŠANJA STUDENATA POMORSTVA
1. Kućni red Pomorskog fakulteta Sveučilište u Rijeci (2012) Rijeka. Članci 2., 6., 12.
2. Pravilnik o studiranju na Pomorskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci (2012) Rijeka. Članci 21., 44.
3. Etički kodeks za studentice/studente Sveučilišta u Rijeci (2006) Rijeka. Točka 2., 6., 7., 8., 11., 12.,14.
4. Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata (2006) Pomorski fakultet Sveučilišta u Rijeci Rijeka Članci 1., 2., 3., 4., 5., 14.

Motivacija je psihološki konstrukt koji objašnjava zašto se ljudi odlučuju ponašati na određeni način u određenom trenutku (Barić, 2012).

Temeljne vrijednosti i načini nadgledanja etičkog ponašanja u nastavnim aktivnostima i odnos prema studentu, nastavnikov su put u radu kreiranom, profesionalnom, moralnom, etikom za ostvarenje, provođenje i unapređenje svjetskih standarda etike.

U osnovi dobroćudni, a nemirni, hiperenergični individualci u nastavnoj skupini su najčešće „kreatori“ samozabave pričanjem koji u osnovi ne žele postati vlasnici znanja i kompetencija. Svojim neakademske ponašanjem privlače pozornost nastavnika i studenata, a uznemiravanjem troše određenu profesionalnu energiju i zdravstveni status nastavnika.

Za nedopušten oblik ponašanja, uočen vespa-student koji kontinuirano priča u nastavi, zamoljen je da uđe u ured profesora i ispuni anketni upitnik PRAN (tablica 2). Čime se potiče uklanjanje smetnji vespa-studenata koji su pokušavali onemogućavati organizacijske oblike rada u kineziološkoj nastavi.

Student se susreće s novim načinom rada odnosno zadatkom s ciljanim upitnikom odgovarajući na 21 upit. Namjera je pokušati dobiti neke odgovore o mišljenjima vespa-studenata koji su nakon samoga pokušaja rušenja radne atmosfere zamoljeni odgovarati na anketni upitnik PRAN. Po ispunjavanju anketnog upitnika PRAN vespa-studenti su dobili zadatak napisati seminarski rad o upitima i odgovorima.

Tablica 2. Upitnik PRAN (Pojam radna atmosfera i pokušaji rušenja radne atmosfere na nastavnom satu)

1. Što je po Vama pojam radna atmosfera?
2. Što je po Vama pojam neradna atmosfera?
3. Što je radna atmosfera na brodu?
4. Što je neradna atmosfera na brodu?
5. Što potiče radnu atmosferu?
6. Tko potiče radnu atmosferu?
7. Kako se potiče radna atmosfera?
8. Zašto se potiče radna atmosfera?
9. Kada se potiče radna atmosfera?
10. Tko potiče razbijanje radne atmosfere?
11. Kako razbija radnu atmosferu?
12. Zašto razbija radnu atmosferu?
13. Kada razbija radnu atmosferu?
14. Zna li zašto ste dobili ovaj zadatak?
15. Mislite li kako pričanjem za vrijeme nastave pomažete studentima i profesoru?
16. Smatrate li da ometate profesora u radu kada pričate?
17. Kako se postupa na brodu kada član posade remeti radnu atmosferu?
18. Jeste li upoznati sa Pravilnikom o studiranju i studentskim ponašanjem u skladu sa istim?
19. Jeste li upoznati sa Etičkim kodeksom za studente/ice?
20. Hoćete li i dalje pričati na nastavi?
21. Lijepo molimo obrazloženje Vašega odgovora pod brojem 20!

Autori: Albin Redžić i Maja Redžić (2001)

Nastavnik u isto vrijeme nastavlja rad sa skupinom, ne mijenjajući organizacijske oblike rada u kineziološkoj nastavi sa studentima pomorstva. Nakon ispunjenja upitnika, student-vespa uglavnom više ne uznemirava studente i nastavnika na nastavi.

Namjera je postizanje akademski brzog, jasnog, učinkovitog efekta osiguravanjem nesmetanog odvijanja nastave točnim uočavanjem problema u radnoj okolini kojega se sanira zadavanjem radnog zadatka studentu-vespi.

Pravila služe redu, a razbijanje pravila neredu. Držati se slijepo pravila nije odlika nastavnika 21. stoljeća. Procjena stanja i stupnja remećenja je individualna u svakoga nastavnika.

Najčešći studentski neposluh u organizacijskim oblicima rada je pričanje u paru i/ili pričanje u parovima pa i kod najiskusnijih nastavnika. *Svakodnevne* su karakteristike pojedinih studenata pričanje, buka, ometanja, koji neuspješno pokušavaju nastavnike preodgajati u dadilje-nastavnike njihovim metodama pokušaja. *Povremena* ponašanja studenata su upadice, psovanja, galama, prisile, vika, laži, kašnjenje na nastavu, samovoljno upadanje u nastavu u grupu koja nije studentova grupa. *Iznimne* su rijetkosti svađalački ispadi, teže remećenje nastave, mobing-ponašanje.

Od ukupno 352 studenata u 2011/2012. koji su slušali kolegij Tjelesna i zdravstvena kultura, 38 studenata su bili tijekom nastave zamoljeni za ispunjavanje Anketnog upitnika sastavljenog od 21 upita, a svega 14 studenata u 2012/2013. godini od ukupno 368 studenata.

Iako nema uputa za postupak u novim, nepredviđenim situacijama sa studentima, bitno je ne ući u nikakav stegovni postupak protiv studenta, već pokušati pomoći na originalni način tom, nemirnom kolegi i prilagoditi se sadržajem koji povezuje mlađeg i starijeg kolegu odnosno studenta i nastavnika.

Posebne mjere uvedene su u svrhu motiviranja i poticanja izvrsnosti studenata, **nagrađivanjem najboljih i visokomotiviranih studenata:** 1. pred Božić javnom pohvalom i dodjelom nagrada najboljim studentima u obliku Kalendara Pomorskog fakulteta u Rijeci i Multidisciplinarnog časopisa Pomorstvo, Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci i 2. pred sam kraj semestra nagrađujemo studente I. i II. godine preddiplomskog studija nautičkog, brodstrojarskog i elektroničkog smjera koji su do tada bili 100% na nastavi, izuzetno i natprosječno aktivni, mogućnošću izostanka do 30% sati pri samome kraju semestra, što isti imaju pravo i temeljem staroga i novoga studijskog nastavnog plana i programa. Cilj je nagraditi najbolje studente, a poticati manje aktivne i neaktivne studente.

Vrbnjak, Videmšek i Štihec utvrdili su 2012. da se nastavnici tjelesne i zdravstvene kulture kod svog rada poslužuju različitim strategijama za rješavanje konflikta kod čega najčešće koriste suradnju, a najmanje povlačenje i dominaciju. Promijenjena je uloga nastavnika iz predavača u organizatora, menadžera, mentora, instruktora i suradnika (Mirković M., 2012)

3. ZAKLJUČAK

Ispunjavanje anketnog upitnika PRAN i pisanje seminarskog rada „Radna atmosfera“ ima funkciju educiranja studenta-vespe pri nesukladnom etičkom ponašanju. Istom je potrebna cjelovita pomoć posebnim individualnim konzultacijama u uredu nastavnika u uredovnom ili/i vanuredovnom vremenu. Temeljem nastavnikovih sugestija u dijalogu s vespa-studentom uklanjaju se remeteći faktor u

nastavi, s ciljem poboljšanja radne atmosfere. Namjera je održati uspješan nastavni sat unatoč postojanju studenata-vespi, koje reeduciramo dijalogom u duhu partnerske tolerancije po ispunjenom upitniku po održanom satu. Odgovori u upitniku ukazuju na razvijen stav o radnoj disciplini. Istraživanjem upoznavanja pokušaja razloga narušavanja organizacijskih oblika rada u kineziološkoj nastavi te njihovih mišljenja o tim razlozima, potičemo vjerojatnost poboljšanja svojeg radnoga okruženja uz nova traženja novih posebnih poticaja za vespa-studente.

Stvaranjem suradničkog radnog okruženja te učenjem novih i boljih načina suočavanja sa stresom nastavnik sebi podiže samopouzdanje.

Nastavnik samoosposobljavanjem za rad s ponekad problematičnim studentima, istima usaduje vrijednosti na originalan način, individualnim radom, izbjegavanjem bespotrebnog otvaranja stegovnog postupka za lakšu pa i tešku povredu Pravilnika o studiranju i ostalih pravilnika koji su u svezi ove problematike (1., 2., 3., 4).

Pozitivnom konotivnom energijom sazdanom od kompetencija kognitivnih ishoda učenja, nastavnik nadilazi pojedinačnu negativnu energiju pojedinih vespa-studenata.

Znatno je bitan samoosjećaj edukatorovog stvaranja i samoprocjene: kada (ne) reagirati, (ne)prigovoriti, (ne)pohvaliti, (ne)nasmijati se u bitnom trenutku za vrijeme nastavnog sata u cilju osposobljavanja za stvaranja, procjenjivanja, analiziranja, primjenjivanja, razumijevanja i zapamćivanja studenata.

4. LITERATURA

1. Barić, R. (2012) Motivation and Obstacles to Physical Aktivity. Arh Hig Rada Toksikol; 63 (Suplement 3):47-58.
2. C. Kyriacou (1995) Temeljna nastavna umijeća. Eduka. Zagreb.
3. Etički kodeks za studente/ice Sveučilišta u Rijeci (2004) Rijeka.
4. http://pogledkrozprozor.word_press.com/2012/04/29/nastava-usmjerena-na-učenika/
5. Kućni red Pomorskog fakulteta u Rijeci. (2012) Rijeka.
6. Mirković, M. (2012) Nastava usmjerena na učenika. Pogled kroz prozor. Digitalni časopis za obrazovne stručnjake. Objavljeno 29. travnja 2012.
7. Naputak o postupanju u slučaju ometanja u nastavi (2010) Visoka škola za sigurnost. Zagreb, 10.12.2010.
8. Piršl, E. (2012) Disciplina u školi. Didaktika. Sveučilište Josipa Dobrile u Puli.
9. Pravilnik o stegovnoj odgovornosti Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci (2006).

10. Pravilnik o studiranju na Pomorskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci (2012) Rijeka.
11. Samoanaliza (2011) Sveučilište u Rijeci, Pomorski fakultet u Rijeci.
12. Šestan Kučić I. (2013) Prikupljeno sedam tisuća potpisa nezadovoljnih nastavnika: Pljuvanje, psovanje, lavež, svakodnevni u učionicama. Novi list, 05. veljače 2013. Rijeka.
13. Tutek, Ž. (2012) Blomova taksonomija i digitalni alati. Pogled kroz prozor. Digitalni časopis za obrazovne stručnjake./2012/03/31/ blomova-taksonomija-i-digitalni
14. Vrbnjak, S., Videmšek, M., Štihec J. (2012) Razlike između mlađih i starijih nastavnika tjelesne i zdravstvene kulture kod rješavanja konfliktnih situacija. U: V. Findak (ur.) Zbornik radova „21. ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske“ Poreč: Hrvatski kineziološki savez: 176-181.